

Образуван к.д. № 8 / 1999
Възникнал деловоден № 11
Зовен за добърмисълта
на исканията на 3.06.99

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
СОФИЯ

25.05.99

И С К А Н Е

от група народни представители за обявяване
противоконституционност на Закона за ратифициране на
Спогодбата за сътрудничество в областта на енергетиката и
инфраструктурата между правителството на Република
България и правителството на Република Турция и на Протокола
за сътрудничество в областта на енергетиката и
инфраструктурата между правителството на Република
България и правителството на Република Турция

По чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията

Уважаеми конституционни съдии,

На 31 март 1999 г. Народното събрание прие Закона за ратифициране на Спогодбата за сътрудничество в областта на енергетиката и инфраструктурата между правителството на Република България и правителството на Република Турция и на Протокола за сътрудничество в областта на енергетиката и инфраструктурата между правителството на Република България и

правителството на Република Турция (Д.В., бр.33/99). **Законът** за ратифициране на Спогодбата и Протокола е противоконституционен на следните основания:

1. В компетенциите на НС е да ратифицира международни договори, но само тези, които попадат под изчерпателно изброените хипотези на чл. 85, ал. 1, т.1-8 К. Другите международни договори, които са извън кръга на посочените в чл. 85, ал. 1 т. 1-8 К не подлежат на ратификация

Следователно от конституционна гледна точка има два вида международни договори по които Република България е страна - такива, които подлежат на ратификация, и такива които не се ратифицират. Двата вида международни договори имат и различна правна същност и юридическа стойност.

Съгласно чл. 5, ал. 4, К само „международните договори, ратифицирани по конституционен ред, обнародвани и влезли в сила за Република България са част от вътрешното право на страната. Те имат предимство пред тези норми на вътрешно законодателство, които им противоречат“. Другите международни договори, които не подлежат на ратификация не са част от вътрешното ни право и нямат предимство пред вътрешното ни законодателство. Следователно първият въпрос, на който трябва да се отговори, е дали конкретният международен договор подлежи на ратификация, респ.дали попада под хипотезите на чл. 85, ал. 1, т. 1-8 К.

Министерският съвет, който е вносител на законопроекта се позовава на чл. 85, ал. 1, т. 4 К. Този конституционен текст гласи, че се ратифицират международни договори, които **„съдържат финансови задължения за държавата“**. И при най-внимателния прочит на Спогодбата за сътрудничество в областта на

енергетиката и инфраструктурата и на Протокола за сътрудничество в тази област не могат да се „открият“ никакви финансови задължения, които поема българската държава. И при дебатите в парламента никой от вносителите на законопроекта или поддръжниците на закона не посочиха такива „финансови задължения“, защото действително няма такива клаузи по двата договора. Няма и клаузи, които да попадат под хипотезите на другите основания по чл. 85, ал. 1 от Конституцията.

Изводът е, че Законът за ратифициране на Спогодбата за сътрудничество в областта на енергетиката и инфраструктурата между правителството на Република България и правителството на Република Турция и на Протокола за сътрудничество в областта на енергетиката и инфраструктурата между правителството на Република България и правителството на Република Турция противоречи на чл. 85, ал. 1, т. 4 К респ. чл. 85, ал. 1, т. 1-3, 5-8 К и трябва да бъде обявен за противоконституционен. Тези два международни договора не подлежат на ратификация и нямат статута на международните договори по чл. 5, ал. 4 от Конституцията.

2. Поставя се въпросът защо вносителите на законопроекта са поискали ратифицирането на договорите, след като ясно и недвусмислено се посочи в пленарната зала, че тези два международни договора не подлежат на такава. **Целта е тези международни договори да придобият противоконституционно статута на международните договори по чл. 5, ал. 4 К. Оттук и последиците, които следват от тях да не се подчиняват на**

4

вътрешното ни законодателство. Тази цел е прозрачна, като имаме предвид „Меморандума за разбирателство на базата на проведената среща между CEYLAN INSAAT TAANHUT ITHALAT ve INHRACAT LTD STI от Република Турция и КОМИТЕТА ПО ЕНЕРГЕТИКА на Република България“, сключен на 2 април 1998 год., т.е. месеци преди Спогодбата и Протокола между Република България и Република Турция (сключен на 11.04.1998 г.), както и „Протокола за намерения между Националната електрическа компания - ЕАД „гр. София, Република България и ДЖЕЙЛАН ХОЛДИНГ, Република Турция“, както и от „Информация на председателя на Комитета по енергетика от 10.12.1998 г. (раздел IV).

Всъщност с този „Меморандум“, с „Протокол за намерения“ и последвалите Спогодба и Протокол de facto и de iure се създава **противоконституционна привилегия на една турска фирма** (Джейлан Холдинг), която има съмнителна репутация и не е извършвала досега строителни работи от такъв характер. Даже е парадоксално, че в „Протокол за намерения“ Джейлан Холдинг се явява **„ходатай“ на българската страна, тъй като ще „положи усилия и ще съдейства пред компетентните турски органи и организации за сключване дългосрочен договор между НЕК и ТЕАШ за годишен износ до 4,5 милиарда кВтч електроенергия до края на 2008 година, при условие на несинхронен режим на работа на турската и българската електроенергийни системи“.**

Нима българската държава и българското правителство нямат необходимия авторитет или поне самочувствие, че да търсят протекции на една частна турска фирма да им „съдейства пред компетентните турски органи и организации“. Чрез **Закона** за ратификация на Спогодбата и Протокола се цели игнорирането на българското законодателство, уреждащо тези обществени

отношения (Закон за концесиите, Закон за държавната собственост, Закон за общинската собственост, Закон за защита на конкуренцията, Наредба за конкурсите, Наредба за търговете).

Тези обекти (каскадата „Горна Арда“ и отсечката „Оризovo-Капитан Андреево“ от магистрала „Марица“ - чл. 3 от Спогодбата) се дават без търг или конкурс на Джейлан Холдинг. Това е в противоречие на чл. 19, ал. 2 К, защото всички граждани и юридически лица трябва да имат еднакви „правни условия за стопанска дейност, като предотвратяване злоупотребата с монополизма и нелоялната конкуренция“. Вместо да се обяви конкурс (търг) за строителството на тези обекти и те да бъдат възложени на фирма (и), които предлагат най-изгодни за страната ни условия, органите на изпълнителната власт еднолично определят Джейлан Холдинг.

Съгласно чл. 4, ал. 1 К, „Република България е правова държава“ и всички граждани, ЮЛ, включително и изпълнителната власт са длъжни да се подчиняват на законите, а не да ги заобикалят. Със Закона за ратифициране на Спогодбата за сътрудничество в областта на енергетиката и инфраструктурата между правителството на Република България и правителството на Република Турция и на Протокола за сътрудничество в областта на енергетиката и инфраструктурата между правителството на Република България и правителството на Република Турция се „заобикаля“ чл. 19, ал. 2 К и принципите на правовата държава - чл. 4, ал. 1 от Конституцията.

Чрез ратификационния закон се „заобикаля“ и екологичното законодателство, а с това се нарушава пряко чл. 4,

ал. 1 К. В чл. 3 от Спогодбата и чл. 4 от Протокола се предопределя строителството на Каскада „Горна Арда“ (това е залегнало и в посочените „Меморандум за разбирателство“ и „Протокол за намерения“). Не е допустимо без съответните екологически експертизи (прим. Закон за опазване на околната среда, Закон за защита на природата, Наредба за оценка на въздействието върху околната среда и др.) да се поемат ангажименти , и то в определен срок (чл. 6 от Протокола).

Изводът е, че Законът за ратифициране на Спогодбата за сътрудничество в областта на енергетиката и инфраструктурата между правителството на Република България и правителството на Република Турция и на Протокола за сътрудничество в областта на енергетиката и инфраструктурата между правителството на Република България и правителството на Република Турция противоречи на чл. 4, ал. 1, чл. 19, ал. 2 К, като целта е да се заобиколят тези конституционни норми и принципи. Заобикалянето им става чрез двата международни договори, които не подлежат на ратификация, което е в нарушение на чл. 85, ал. 1 и чл. 5, ал. 4 К. Това е едно ново правно явление, на което КС трябва да даде отговор. Според нас се прави опит да се постигне една цел, която противоречи на конституционните принципи и на правовата държава. Политическите и икономически измерения (не само в личностен план) с ратификационния закон са противоконституционни.

След Закона за ратификация стана известно на обществото, че ел.енергията, която ще се „продава“ на Република Турция, ще

бъде под нейната себестойност и чувствително под цената, продавана на българските предприятия.

3. Атакуваният закон противоречи и на чл. 88, ал. 1 К. Принципът е , че „законите се обсъждат и приемат на **две гласувания**, които се извършват на отделни заседания“. Ако КС провери ще установи, че изключението дадено в изр. 2 на чл. 88, ал. 1 К се е превърнало в правило от 38-то НС. De facto няма две четения на законопроектите (особено при ратификациите), а с това се лишават народните представители от една от формите на законодателната инициатива (чл. 87, ал. 1 К, във връзка с чл. 68, ал. 1 ПОДНС). Въпреки направените възражения и неточния превод, законът беше гласуван в едно заседание.

Двата международни договора между Република България и Република Турция са сключени на английски език, което е допустимо според Указ № 1496 за участие на НРБ в международни договори (чл. 11). Да оставим настрана, защо българската страна не сключи тези договори на официалните езици на двете страни, а на един език, чужд за българския и турския народ. Но според чл. 3 К , който има своето измерение в ЗНА (чл. 9), законите в Република България се приемат на официалния български език. Ако сравним сключените на английски език два международни договора (Спогодбата и Протокола) с българския им вариант , ратифициран от НС, ще забележим съществени различия. Те бяха изтъкнати и при дебатите в парламента. Несъответствията между „оригинала“ и това което „ратифицира“ българският парламент се различава примерно в чл. 2 от Протокола, тъй като няма „опериране и насочване на български електрогенериращи ставки“.

Следователно „ратифицираха“ се клаузи, които не отговарят на част от сключените договори между Република България и Република Турция, което води до тяхната противоконституционност.

Господа конституционни съдии,

Моля, на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията да обявите за противоконституционен Закона за ратифициране на Спогодбата за сътрудничество в областта на енергетиката и инфраструктурата между правителството на Република България и правителството на Република Турция и на Протокола за сътрудничество в областта на енергетиката и инфраструктурата между правителството на Република България и правителството на Република Турция (Д.В., бр.33/99), като противоречащ на чл. 3, чл. 4, ал. 1, чл. 5, ал. 4, чл. 19, ал. 2, чл. 85, ал. 1, т.4, чл.88, ал. 1 от Конституцията.

Като заинтересовани страни , моля да бъдат конституирани Министерския съвет, Министерството на околната среда и водите, Комитета по енергетика, Комисията по конкуренцията , Стопанската камара, ПК „Екогласност“, Зелената партия и парламентарните групи в 38-то Народно събрание, като субекти на конституционното право).

Моля да изискате от Народното събрание стенографските протоколи при приемането на Закона за ратификация , стенографските протоколи от заседанието на Министерския съвет от 2 ноември 1998 год.(т. 29 от Протокол № 49). Да се изискат от Комитета по енергетика Меморандум за разбирателство от 2 април

1998 год; Протокол за намеренията от 10.09.1998 год; Информация за същността и хода на преговорите от 10.12.1998 год., на председателя на КЕ; Информация от НСС и НРС за „Джейлан Холдинг“, както и други документи и сведения, които считате за необходими, от които може **Конституционния съд да се убеди, че сключените договори и тяхната ратификация не са в интерес на българската държава.**

17 май 1999 г.

Народни представители:

1. Пловен Кориезов
2. Анамас Мерджанов
3. Анамас Богданов
4. Пламен Славов
5. Кочо Марангудов
6. Крешиво Фирензорелиов
7. Иван Тенов
8. Иван К. Шешев
9. Станимир Кенчевски
10. Бойко Великов
11. Георги Митайлов
12. Димитър Димитров
13. Златко Тот. Златев
14. Ангел Макел
15. Анамас Лозанов
16. Стефан Стефанов
17. Иван Стоилов

- 18. Виссая Козанцев -
- 19. Федор Демидов -
- 20. Иван Борисов
- 21. Евхаристия Др. Купр
- 22. Георгий М. Божиков
- 23. Степан Кушафшев
- 24. Георгий Капитанов
- 25. Иван Н. Мванов
- 26. Иво Павлов
- 27. Френк Димитров
- 28. Вано Криванов
- 29. Ахил Кайгенов
- 30. Стефан Давидов
- 31. Михаил Миков
- 32. Стефан Митр
- 33. Стефан Вес. Тайманжиев
- 34. Петер В. Курчатов
- 35. Стефан Кочев
- 36. Рун Иванова
- 37. Елена Купцова
- 38. Асен Карагюзов
- 39. Ивко К. Димитров
- 40. Елена Масурова
- 41. Стефан Иванов
- 42. Иван Зенков
- 43. Иван Батманов
- 44. Георги Пейков
- 45. Никола Кочев

- 46. Румян Александр
- 47. Дюкма Дюкма
- 48. Георги Пиритери
- 49. Гитко Ганел

21014
1.1